POROČILO IZVEDENIH AKTIVNOSTI ZAVODA PRIMSS V LETU 2017

KAZALO VSEBINE

KDO SMO **1**

SODELAVCI **2**

PROGRAMI IN PROJEKTI **3**

Program brezplačnega psihosocialnega svetovanja za socialno ogrožene občane Mestne občine Koper *3*

Program brezplačnega pravnega svetovanja za socialno ogrožene občane občine Izola *4*

Subvencionirano psihosocialno in pravno svetovanje za dijake in študente *6*

Učna baza PRIMSS-a *6*

Mednarodni projekt: Enhancing effective access to international protection, ... *7*

partnerstvo z UNHCR. *7*

OSTALI PROJEKTI 8

Projekt: »STOP spletni propagandi terorizma« *8*

Socialni eksperiment »Gledam, (ne) vidim« *8*

Pravljice z vzhodnim vetrom *8*

DOGODKI **9**

POMEMBNE PRELOMNICE **12**

PRIMSS V MEDIJIH **14**

KDO SMO

Primorsko svetovalno središče (PRIMSS) je neprofitni zavod, ki izvaja dejavnosti psihosocialnega in pravnega svetovanja, neformalnega izobraževanja in organizacije javnih dogodkov s ciljem izboljšanja kakovosti življenja dijakov, študentov, mladih, ranljivih skupin in zainteresirane javnosti. Storitve Zavoda so za dijake in študente subvencionirane s strani Študentske organizacije Univerze na Primorskem (ŠOUP), za socialno ogrožene občane Mestne občine Koper pa je psihosocialno svetovanje brezplačno (sofinancirano s strani Mestne občine Koper). Za ostale so storitve dosegljive po sprejemljivih cenah.

Osnovno vodilo PRIMSS-a je moralno in etično ravnanje v medsebojnih odnosih znotraj organizacije kot tudi zunaj nje. Sprejemamo različnost in se proaktivno odzivamo na potrebe tistih, katerim so naše storitve namenjene.

Sinergično se povezujemo z drugimi organizacijami znotraj lokalnega okolja in širše ter tako krepimo svoja znanja in veščine, ki jih tudi nesebično delimo z drugimi. Smo družbeno odgovorni in skozi svoje delovanje spodbujamo družbeno aktivnost pri ostalih, predvsem mladih. Posebno pozornost namenjamo zagotavljanju varstva človekovih pravic najbolj ranljivih skupin in posameznikov.

VIZITKA

Primorsko svetovlano središče, Koper (PRIMSS)
Cesta Zore Perello - Godina 3
p.p.: 753, 6101 Koper

Kontakt:
Mobilni telefon: +386 41 360 913 (info), +386 40 900 399 (pravna pisarna)
Elektronska pošta: info@primss.si, pravnik@primss.si
Spletna stran: www.primss.si

Transakcijski račun: 04321-0001433295 (Nova KBM d.d.)
Identifikacijska številka: 49438093
Matična številka: 3281973000

SODELAVCI

Sebastjan Kokl

v.d. dirketorja

Barbara Kramžar

koordinatorka projektov

Nikolina Jeretič, mag. biopsih.

strokovna vodja

Nina Markovič, dipl. prav (UN)

koordinatorka projektov na pravnem področju

SVETOVALCI(KE)

v psihosocialni svetovalnici:

Martina Bažec, dipl. biopsih.

Boštjan Hafnar, dipl. biopsih.

Dejan Pišot, dipl. biopsih.

Maja Čeček

Brina Plavšič

Barbara Oven

SVETOVALCI(KE)

v pravni svetovalnici:

Mateja Stanič, dipl. prav (UN)

Sabrina Jerman, dipl. prav (UN)

Neja Domnik, dipl. prav (UN)

Lana Nastja Anžur

ZUNANJI STROKOVNI SODELAVCI:

Matic Munc, psiholog

PROJEKTNI SODELAVCI:

Katarina Volčanšek, Anja Kastelic, Tamara Arh, Nina Partljič, Kaja Petek, Nives Kotar, Urša Pečečnik, Agata Anžur, Tanja Grad

PROGRAMI IN PROJEKTI

Program brezplačnega psihosocialnega svetovanja za socialno ogrožene občane Mestne občine Koper

Program je sofinanciran s strani Mestne občine Koper in Študentske organizacije Univerze na Primorskem ter se izvaja v sodelovanju s Centrom za socialno delo Koper (CSD Koper).

V lanskem letu je v program bilo vključenih **61 uporabnikov** (Graf 1), ki so v času izvajanja programa bili po odločbi upravičeni do denarne socialne pomoči oziroma prihajajo iz socialno ogroženih družin. Od tega je bilo 31 (50,8 %) uporabnikov ženskega spola, 30 (49,2 %) pa moškega. Večina uporabnikov (57,4 %) je bilo starih od 30 do 60 let, starostni razpon pa se je gibal med 12 in 66 let.

V sodelovanju s Centrom dnevnih aktivnosti za starejše občane Koper, Svetovalnim centrom za otroke, mladostnike in starše Koper, Društvom za pomoč odvisnikom in njihovim družinam Svit Koper, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, OE Koper, Rdečim križem Koper, Javnim stanovanjskim skladom Mestne občine Koper in Pravnim centrom za varstvo človekovih pravic, Koper, smo nudili psihosocialno svetovanje **upokojencem, učencem, dijakom in odvisnikom**, ki so se zaradi socialne ogroženosti znašli v osebnih ali drugačnih stiskah in so občani Mestne občine Koper. Te so povezane z družinsko dinamiko, partnerskimi odnosi, vzgojo mladoletnih otrok, soočanjem z izgubo partnerja, nezaposljivostjo, zasvojenostjo in odvajanjem od prepovedanih substanc. Uporabnikom smo prav tako stali ob strani z metodo zagovorništva pri:

- izpolnjevanju prošenj za dodelitev brezplačne pravne pomoči (v sodelovanju s Pravnim centrom za varstvo človekovih pravic);
- prepoznavanju znakov nasilja v partnerskem odnosu (smo del Nacionalne mreže prvih točk pomoči za žrtve nasilja v družini in žrtve nasilja zaradi spola);
- iskanju možnosti rešitve socialne stiske (v sodelovanju s Centrom za socialno delo Koper);
- urejanju stanovanjske problematike (v sodelovanju s Javnim stanovanjskim skladom Mestne občine Koper) ipd.

Pri izvajanju programa opažamo sodelovalen in povezovalen odnos s strani omenjenih organizacij, s katerimi sinergično delujemo v prid slehernega uporabnika. Uporabniki pa kažejo motivacijo in angažiranost pri reševanju vsakdanjih težav, kar lahko pomembno vpliva na

izboljšanje njihovega splošnega psihosocialnega stanja. Nudenje brezplačne psihosocialne "varnostne mreže" občanom MOK je izjemno pomemben **preventivni dejavnik identifikacije in preprečevanja duševnih motenj** v zgodnjih fazah njihovega razvoja. Na podlagi izkušenj iz preteklega leta ocenjujemo, da z izvedbo omenjenega programa kakovostno in učinkovito pripomoremo k dvigu kvalitete življenja, krepitvi in ohranjanju duševnega zdravja v lokalni skupnosti.

Graf 1: *Skupno število uporabnikov po spolu in starostnih skupinah*

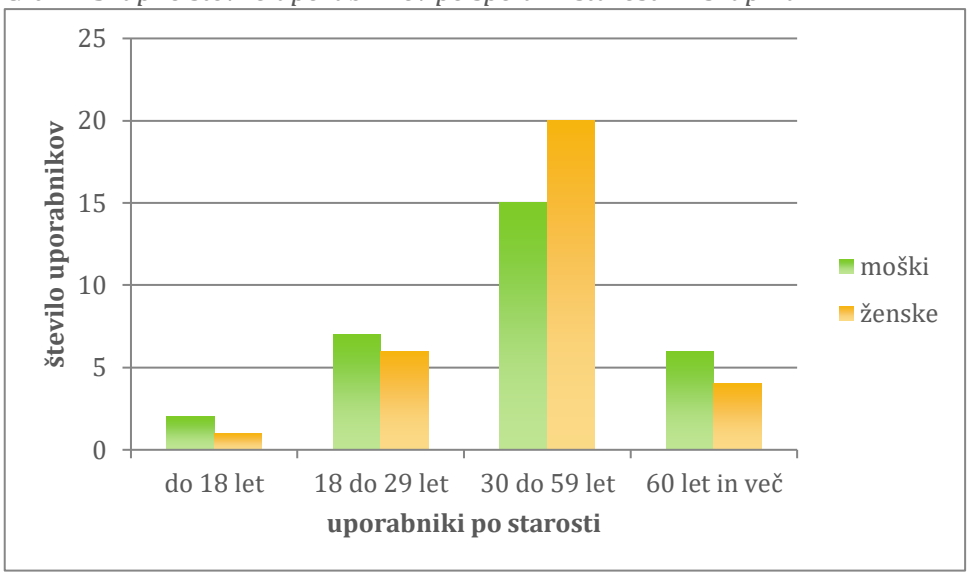

Program brezplačnega pravnega svetovanja za socialno ogrožene občane občine Izola

Program je sofinanciran s strani Občine Izola in Študentska organizacija Univerze na Primorskem. Projekt »Pravno svetovanje za socialno ogrožene« PRIMSS izvaja projekt že od leta 2010 z namenom nuditi pravno pomoč tistim skupinam prebivalstva, ki si pravne pomoči pri odvetnikih zaradi slabega finančnega položaja ne morejo privoščiti.

Nudena pravna pomoč obsega celovito storitev strokovnega pravnega svetovanja, pa tudi druge pravne storitve, ki so pomembne za razrešitev pravnih problemov socialno ogroženih občanov. V okviru brezplačne pravne pomoči smo uporabnikom nudili sledeče storitve:

- prvi pravni nasvet v obliki pojasnila o pravnem položaju uporabnika in o pravicah in obveznostih v postopkih pred državnimi organi,
- svetovanje o smotrnosti uvedb postopkov pred sodišči – seznanitev uporabnikov s pravicami in obveznostmi pri uvedbi postopka, o pristojnostih sodišč, o procesnih pravilih, stroških in načinih izvršitve odločbe,
- svetovanje o smotrnosti alternativnega reševanja sporov – kadar je to za uporabnike ugodneje in ne poslabša njihovega pravnega položaja,
- sestavljanje vlog, ugovorov, pritožb, pogodb in drugih listin za uporabnike,
- izpolnjevanje obrazcev v različnih pravnih postopkih,

- pomoč uporabnikom pri vložitvi zahteve za brezplačno pravno pomoč, ki presega prvi pravni nasvet skladno z Zakonom o brezplačni pravni pomoči.

Pravne storitve so nudene na vseh pravnih področjih, največ primerov pa je s področja prava socialne varnosti. Med preostalimi pravnimi področji prevladujejo: izvršilno pravo, obligacijsko pravo, delovno pravo, stvarno pravo ter družinsko pravo. Glej graf 2.

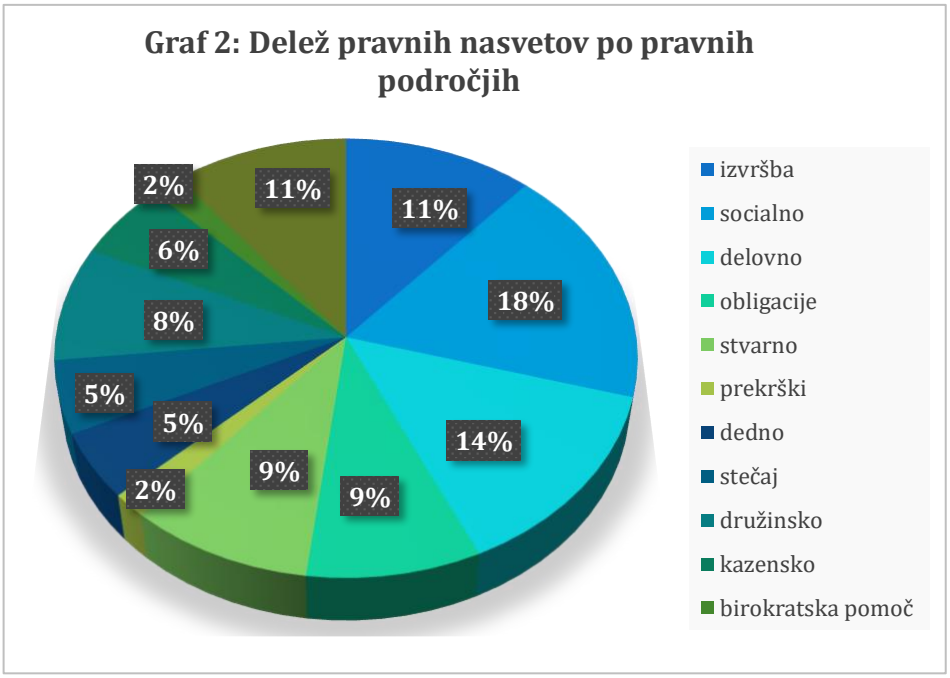

Naši uporabniki so po statusu predvsem **brezposelni**, sledijo jim **upokojenci z nizkimi pokojninami**, **zaposleni z zelo nizkimi dohodki, in študentje**. Gre za ljudi, ki so poleg finančne šibkosti tudi socialno izključeni in ki se v vse večjem številu na nas ne obračajo zgolj za pravno pomoč, ampak potrebujejo celostno obravnavo in pomoč pri reševanju življenskih in osebnih problematik. Veliko naših uporabnikov so posamezniki, ki morda še niso pod pragom revščine, ampak se s tem neprestao spogledujejo.

V iskanju najboljših rešitev za naše uporabnike sodelujemo s pristojnimi **Centri za socialno delo**. Povezovanje s CSD-jem je zelo pomembno, saj tako zagotavljamo **individualno in celostno obravnavo vsakega posameznika**. To je dodana vrednost našim storitvam, saj se na nas pogosto obračajo osebe, ki jih poleg finančne stiske in pravnih vprašanj pesti še veliko drugih osebnostnih težav. Sodelujemo pa tudi z **Rdečim Križem**, društvi upokojencev in krajevnimi skupnostmi, Belim obročem ter Društvom za nenasilno komunikacijo in mnogimi drugimi.

V letu 2017 smo nudili brezplačno svetovanje skupno 3 delovne dni v tednu ter v sklopu projekta pomagali **185 uporabnikom iz občine Izola z 278 brezplačnimi pravnimi nasveti ali pisanji**. Uporabnikom iz ostalih občin so bile na voljo naše storitve po veljavnem ceniku oziroma izjemoma smo uporabnika oprostili plačila v kolikor je bil v močni osebni stiski. Glej graf 3.

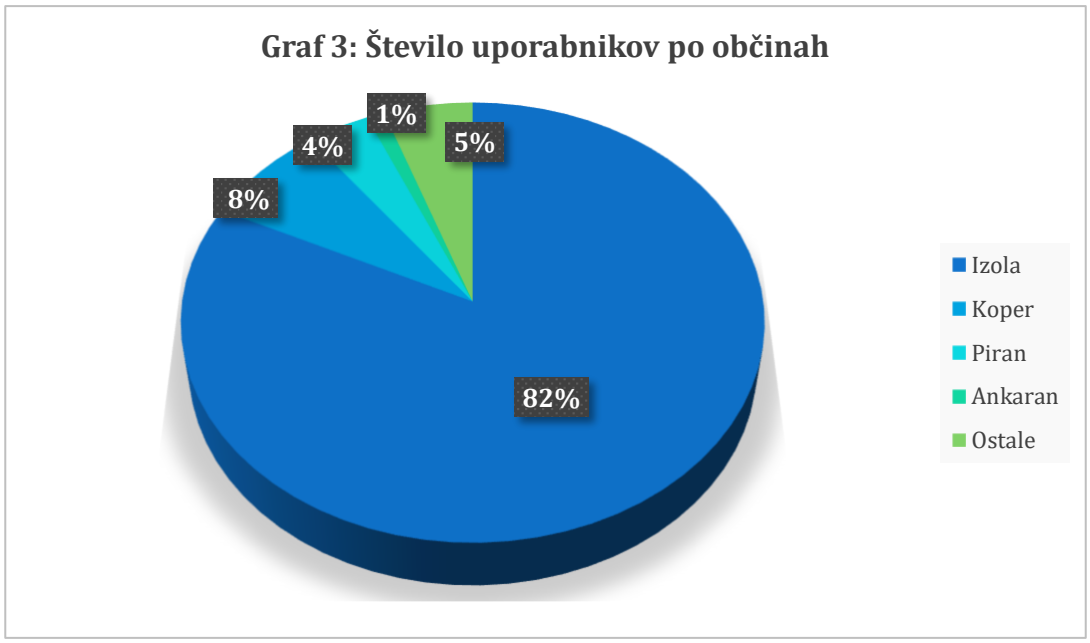

Subvencionirano psihosocialno in pravno svetovanje za dijake in študente

Prav tako naše storitve brezlačnega pravnega in subvencioniranega psihosocialnega svetovanja nudimo dijakom in študentom, kar sofinancira Študentska organizacija Univerze na Primorskem. V preteklem letu se je na nas obrnilo več kot 35 dijakov in študentov z najrazličnejšimi problematikami s psihološkega in pravnega področja. V največji meri pa jih spremljajo občutki anksioznosti, ki so povezani s procesom izobraževanja ter družinsko in partnersko dinamiko. Na pravnem področju se njihova vprašanja najbolj pogosto povezujejo z urejanjem bivanja v mestu študija.

Učna baza PRIMSS-a

Namen projekta Učne baze je bil usposobiti mlade svetovalce različnih interdisciplinarnih in humanističnih strokovnih profilov za samostojno delo v okviru njihove izobrazbe, izkušenj in pripravljenosti, delo v paru, vodenje podpornih skupin, organizacije pogovorov in delavnic ter drugih aktivnosti v okviru veščin psihosocialnega svetovanja.

Mednarodni projekt: Enhancing effective access to international protection, partnerstvo z UNHCR.

V sklopu zgornjega projekta smo tekom celotnega leta 2017 nudil psihosocialno in pravno svetovanje prosilcem in posameznikom z mednarodno zaščito. Poleg tega smo izvedli več kot 20 preventivnih delavnic, kjer smo dvigovali zavest o ukrepih in zaščiti pred spolnim nasiljem in nasiljem po spolu tekom celega leta izvajali obiske policijskih postaj na meji ter skrbeli za informiranost zainteresirane javnosti o ranljivosti beguncev ter oseb s subsidiarno zaščito.

OSTALI PROJEKTI

Projekt: »STOP spletni propagandi terorizma«

Projekt je sofinancirala Ameriška ambasada v Ljubljani. V sklopu projekta smo izvedli **57 interaktivnih delavnic**, z njimi zajeli približno **1650 dijakov iz srednjih šol po celi Sloveniji**, izdali spletno publikacijo ter izdelali animacijo in v zvezi z njo izvedli nagradno igro. Namen delavnic je bilo ozaveščanje o nevarnostih na spletu, predvsem na temo spletnega novačenja v teroristične organizacije, sovražnega govora in spodbujanja k nestrpnosti.

Socialni eksperiment »Gledam, (ne) vidim«

Ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami je Zavod PRIMSS v sodelovanju s Študentsko organizacijo Univerze na Primorskem (ŠOUP), Društvom naprednih obrambno-borilnih metod (DNOBM) in Univerzitetno športno zvezo Primorske (UŠZP) zvedel socialni eksperiment. Socialni eksperiment je preverjal odzive posameznikov na nasilje v javnosti. Poleg premierne predstavitve filma je bila organizirana še okrogla miza z gosti na temo nasilja, ki je imela namen ozaveščanja javnosti o različnih vidikih nasilja in možnostih ukrepanja v primeru srečanja z nasiljem.

Pravljice z vzhodnim vetrom

V sodelovanju z **Mestno knjižnico Izola** smo izvedli projekt »Pravljice z vzhodnim vetrom«. Projekt se je izvedel v obliki petih srečanj branja pravljic in predstavitve države izvora ter jezika. Pravljice so prebirali predstavniki različnih držav, med njimi tudi begunci, prosilci za azil in drugi uspešno integrirani priseljenci, z namenom da obiskovalcem predstavijo svojo kulturo in literaturo. Namen projekta je zasledoval cilj, da se preko kulture, osebnega stika in povezovanja različnih etničnih skupin že na primarni ravni - med otroci, spodbujati medkulturnost, vključenost ter zmanjševati nestrpnost in strahu.

DOGODKI

- **Dogodek »Iz stiske do rešitve«**, ki ga je Zavod PRIMSS organiziral ob svetovnem dnevu duševnega zdravja in v sodelovanju z mrežo organizacij, ki deluje na področju duševnega zdravja v koprski regiji. V okviru dogodka so se odvijale različne aktivnosti z namenom razbijanja predsodkov, ozaveščanja in spreminjanja stereotipov ter učenja novih veščin soočanja z vsakdanjimi težavami.

- **Projekt Živa knjižnica**, ki ga je Zavod PRIMSS organiziral v sodelovanju s Študentsko organizacijo Univerze na Primorskem in Društvom Kulturno, informacijsko in svetovalno središče **Legebitra**. Živa knjižnica je potekala dvakrat, junija in oktobra. Namen projekta je ozaveščanje o človekovih pravicah in človeškem dostojanstvu skozi osebni stik z marginaliziranimi posamezniki.

- **Razstava »Vsi otroci smo samo otroci. Ustvarjanje ob Svetovnem dnevu beguncev«**. V sodelovanju z O.Š. Koper in italijansko osnovno šolo O.Š. Pier Paolo Vergerio smo izvedli predavanje in delavnice, kjer smo učencem zaključnih razredov predstavili kdo so begunci in od kje prihajajo ter zakaj zaprošajo za mednarodno zaščito. Otroci so po predstavitvi ustvarjali različne izdelke, kjer so na kreativen način izrazili odprtost in sprejemanje vseh oseb, ki so pribežali v Slovenijo.

- **Predavanje »Pomoč pri motnjah hranjenja«**, na katerem smo spregovorili o načinih psihosocialne podpore mladostnikom in njihovim staršem v procesu okrevanja ter razumevanje motnje hranjenja in njenega vpliva na dinamiko odnosov v družini.

- **Strokovni seminar o samopoškodbenem vedenju**, ki je bil namenjen tako strokovni kot tudi laični javnosti. Za samopoškodbeno vedenje velja mnogo stereotipov, seveda napačnih, ki otežujejo delo in lahko celo škodijo prizadetim. Prav tako se pri nas zelo malo govori o resničnih vzrokih za stiske mladih in drugih ogroženih. Šele odprava vzrokov je dobra dolgoročna varovalka pred ponovitvijo tveganega vedenja.

- **Interaktivna delavnica »Pogovorimo se o zasvojenosti nekoliko drugače«**, ki je imela namen ozaveščanja o biopsihološki podlagi zasvojenosti kot ozadju vsem zasvojenostim, ki jih poznamo.

- **Interaktivna delavnica »Pasti na spletu«**, v sodelovanju Centrom pomoči pri prekomerni rabi interneta - **Logout** in z namenom ozaveščanja udeležencev o tem, kaj je tvegano vedenje na spletu, kdaj govorimo o spletnem nasilju ter kako se zaščititi in prepoznati žrtve nasilja.

- **Strokovni seminar »Težavni otroci in njihova obravnava«**, kjer je bilo govora o različnih oblikah "težavnosti" otrok, ki jih strokovni delavci srečujejo pri svojem delu (agresivnost, pasivnost, hiperkinetičnost, pomanjkanje pozornosti, žrtve zlorab ...).

- **Cikel predavanj oziroma dogodkov** na temo **»Kriza duševnosti - kriza družbe«**, kjer smo v središče postavili kulturo medosebne pomoči in problematiko duševne stiske, obravnavano skozi prizmo trenutnega družbeno-političnega dogajanja, socialne psihologije, upravno-sistemske politike in zdravstva ter skozi primere s terenske prakse izkušenega reševalca.

- **Projekcija filma »Strah – slovenski film o strahu in nestrpnosti« in okrogla miza**, ki ga spremlja tudi kampanja za ozaveščanje o pojavih rasizma, fašizma, ksenofobije in nestrpnosti, saj je novačenje v radikalne skupine s takšno agendo izrazito usmerjeno v jezne in prestrašene mlade.

- V mesecu novembru smo v sodelovanju z Rdečim križem Izola in Centrom za socialno delo Izola, organizirali edukativno **predavanje na temo »Pravice iz javnih sredstev«**. Menimo, da so taka predavanja za socialno šibke prebivalce zelo pomembna, saj se tako lahko seznanijo s pravicami, ki jim pripadajo in jih lažje uveljavljajo. Predavanje je zelo koristilo tudi osebju Rdečega križa, saj je dopolnilo njihovo strokovno znanje pri delu z uporabniki. S predavanji želimo informirati lokalno prebivalstvo ter predstaviti Primorsko svetovalno središče in naše storitve

- **Jeseni 2017 smo izvedli dogodka** (sofinancirano s strani MOK in ŠOUP ter v sodelovanju s Centrom mladih Koper)

➢ **Zmenkarije z delodajalci**

Namen srečanj je bil seznaniti mlade med 20. in 29. letom starosti o vlogi in vsebini dela nevladnih organizacij v koprski regiji, ki so pripravljene z mladimi sodelovati skozi projektno delo, pripravništvo ali pa prostovoljno delo. Sodelujoče organizacije pri izvedbi dogodka so bile: Kulturno izobraževalno društvo PiNA, Središče Rotunda, Društvo za pomoč odvisnikom in njihovim družinam SVIT Koper, Kino Otok in NewPrevent-mladinsko ulično delo.

➢ **Sociodrama**

Sociodrama vključuje elemente improvizirane drame v kontekstu pomoči pri reševanju notranjih psihičnih konfliktov posameznikov. Gre za skupinsko uprizarjanje določenih socialnih situacij in reševanje konfliktov med skupinami ali znotraj neke obstoječe skupine. Stremi se k temu, da sta dva igralca (ali vsaj eden) vnaprej seznanjena s socialno situacijo, ki je tema predstave/igre, v katero se potem samoiniciativno in improvizacijsko vključujejo obiskovalci.

- V decembru smo izvedli **dogodek: Pogovorni večer s profesorico dr. Elżbieto M. Goździak**, kjer smo se skupaj z gostjo posvetili temi tveganja in nevarnosti trgovine z ljudmi v zvezi s prosilci za mednarodno zaščito. Dogodek je moderiral zunanji strokovni sodelavec Matic Munc, celotno srečanje pa je dokumentirano in dostopno na spletu. Dogodek je bil sofinanciran s strani ŠOUP, omogočila pa ga je Ameriška ambasada v Ljubljani ter UNHCR.

POMEMBNE PRELOMNICE

Zavod PRIMSS se je v letu 2017 vključil v **nacionalno mrežo prvih točk pomoči za žrtve nasilja v družini in žrtve nasilja zaradi spola**, kar pomeni usposobljenost, da žrtvam nasilja zagotavljamo laično psihosocialno podporo in pomoč.

V oktobru 2017, se je predstavnica PRIMSS, Nina Markovič udeležila študijskega obiska v Združenih državah Amerike z naslovom: **»Change Makers: Promoting Community Resilience against Radicalization and Extremism«**. Študijski obisk se je izvedel v sklopu programa »International visitors leadership programe«, v organizaciji U.S. Department of State.

U.S. Embassy
Ljubljana

Junija sta izolsko pisarno Zavoda PRIMSS, v sklopu delovnega obiska vodstva Socialnih demokratov (SD), obiskala **evropska poslanka Tanja Fajon** ter **poslanec in podpredsednik Državnega zbora Matjaž Nemec.** Podpredsednici SD in evropski poslanki Tanji Fajon ter poslancu SD in podpredsedniku Državnega zbora Matjažu Nemcu smo nevladniki Zavoda PRIMSS predstavili delovanje zavoda in se pogovorili o aktualnih tematikah na regionalni in nacionalni ravni. Govora je bilo o dosedanjih dosežkih, vpetosti v delovanje na lokalni in širši ravni ter prihodnjih usmeritvah, željah in ciljih.

Zavod PRIMSS je v letu 2017 dobil tudi **novo spletno stran**, ki nudi informacije o projektih, aktualnem dogajanju na psihološkem, pravnem in socialnem področju. V letu 2018 načrtuje dodatno odprtje spletne klepetalnice.

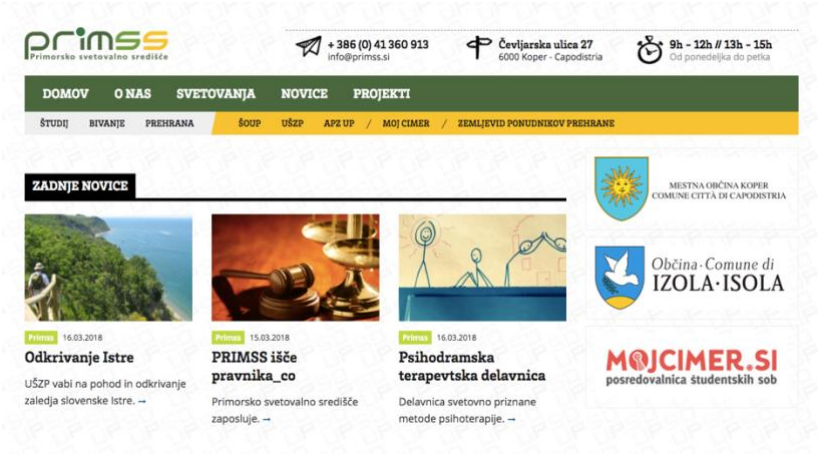

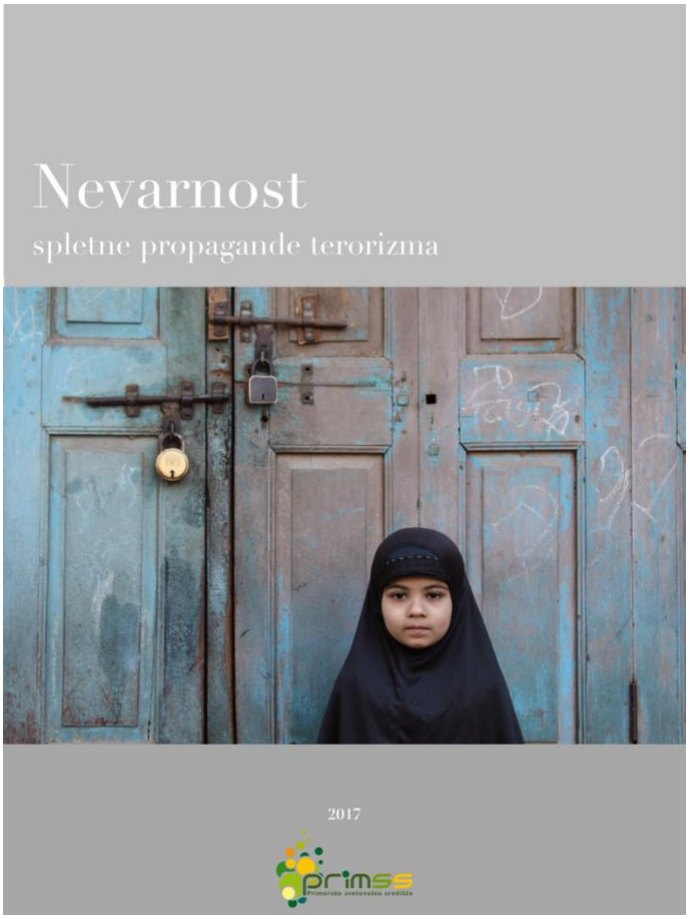

PRIMSS je februarja 2017 izdal online publikacijo z naslovom »Nevarnost spletne propagande terorizma«, ki služi kot pripomoček pri prepoznavanju različnih vrst spletnih manipulacij, psihološki vidik terorizma in razlaga vlogo interneta pri jihadističnih gibanjih.

Dostopna na: http://www.primss.si/storage/doc/201711/58c6697epublikacija nevarnost.pdf

PRIMSS V MEDIJIH

›› STROKOVNJAK SVETUJE

Zakonske obveznosti sobodajalcev
Smernice za pomoč

Slovenija letos beleži rekordno število turistov. Tudi v Izoli smo v prvih sedmih mesecih zabeležili 10 % nočitev več kot v istem obdobju lani. Veliko oseb iz obalnih občin se tako odloči, da svoje prazne nepremičnine v poletnih mesecih spremeni v apartmaje ali turistične sobe. Lokalnemu prebivalstvu to omogoča dodaten zaslužek, vendar je pri tem treba upoštevati zakonodajo, ki je na tem področju precej zapletena. V Sloveniji področje sobodajalstva ureja kar 19 različnih zakonov in predpisov, zato smo v nadaljevanju pripravili nekaj smernic, ki so lahko potencialnim sobodajalcem v pomoč.

Pred začetkom opravljanja dejavnosti mora sobodajalec premisliti, koliko mesecev v letu želi dejavnost opravljati in koliko ležišč lahko ponudi gostom. Od tega je odvisno, kako bo posloval in kakšna bo njegova registracija v AJPES-u. Če želi dejavnost sobodajalstva v koledarskem letu opravljati 5 mesecev ali manj (ni nujno, da dejavnost opravljamo 5 mesecev zaporedoma) in gostom nuditi do 15 ležišč, se bo v AJPES registral kot sobodajalec – fizična oseba. Če bi rad svojo namestitev gostom ponujal vse kot 5 mesecev v koledarskem letu in nudil več kot 15 postelj, se bo moral, če bo želel svojo dejavnost opravljati legalno, registrirati kot samostojni podjetnik. V prispevku se navezujemo na zakonske obveznosti sobodajalcev kot malih davčnih zavezancev, tj. tistih, ki oddajajo manj kot 15 ležišč in opravljajo dejavnost le občasno (vsega skupaj ne več kot 5 mesecev v letu). Sicer pa svetujemo, da se s pripravami na sezono začne vsaj mesec dni pred prihodom prvih gostov.

Vpis v Poslovni register Slovenije

Prvi korak je vpis sobodajalca v Poslovni register Slovenije. Sobodajalec se vanj vpише na podlagi prijave za vpis podatkov o sobodajalcu, ki jo vloži na katerikoli izpostavi AJPES, in sicer osebno ali jo pošlje po pošti. Finančni urad Republike Slovenije (FURS) na podlagi podatkov iz Poslovnega registra Slovenije po uradni dolžnosti vpише sobodajalca v davčni register kot fizično osebo, ki opravlja dejavnost.

Po vpisu v poslovni register ima sobodajalec 8 dni časa, da na pristojnem finančnem uradu poda vlogo, da želi uveljavljati normirane stroške (v primeru, da se za to odloči). Svetujemo, da na FURS-u zahteva potrdilo o prejeti vlogi o uveljavljanju normiranih stroškov. S tem se izogne morebitnim kasnejšim zapletom. Več informacij glede tega je dostopnih v Brošuri o dohodku iz dejavnosti, ki je objavljena na spletni strani FURS. Sobodajalcem z manjšimi kapacitetami predlagam uveljavljanje normiranih stroškov, saj je tako knjigovodstvo mnogo enostavnejše, to pa je v večini primerov tudi najugodnejše, sploh za sobodajalce, katerih sobodajalstvo ni primarna dejavnost.

Dovoljenja in pogoji

Poleg vpisa v poslovni register si je sobodajalec pred začetkom delovanja dolžan priskrbeti tudi ustrezna dovolila in soglasja. Potrebuje dokazilo o lastniški ali razpolagalni pravici stanovanja ali počitniške hiše, uporabno dovoljenje za stanovanjsko namembnost nepremičnine, soglasje solastnikov (v primeru, da gre za večstanovanjsko hišo, mora sobodajalec pridobiti soglasje vseh solastnikov), izpolnjevati pa mora tudi pogoje v zvezi s požarnim redom in varnostjo inštalacij. Sobodajalec mora urediti stanovanje v skladu s Pravilnikom o kategorizaciji nastanitvenih obratov, ki določa minimalne vrste in površine nastanitvenih prostorov ter standarde opremljenosti in storitev glede na kategorijo. Objekt, ki služi kot nastanitev za turiste, mora biti tudi ustrezno označen z označevalno tablo. Podrobnejša navodila o obliki table za posamezne vrste kategoriziranih nastanitvenih obratov najdete v Sklepu o določitvi simbolov za označevanje kategorije in obliki označevalnih tabel.

Davčne obveznosti sobodajalca

Dohodek, ki ga pridobiva fizična oseba, registrirana kot sobodajalec, ki oddaja nepremičnino v najem turistom, je obdavčen po III. poglavju Zdoh-1 kot dohodek iz dejavnosti. Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti, ki je dobiček, se lahko ugotavlja na dva načina. Z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, pri čemer se dohodek iz dejavnosti všteva v letno davčno osnovo za odmero dohodnine, tako da se davčna obveznost odmeri po progresivni lestvici z upoštevanjem davčnih olajšav. Drugi, bolj pogost način, pa je z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov v višini 80 % prihodkov. V tem primeru se dohodek iz dejavnosti ne všteva v letno davčno osnovo za odmero dohodnine. Dohodnina se obračuna po proporcionalni stopnji 20 % kot dokončen davek. V tem primeru se davčne olajšave ne priznavajo. V primeru, ko sobodajalec sobe oddaja prek posrednikov, ki imajo sedež zunaj Slovenije (AirBnb, Booking.com, HomeAway ipd.), se mora identificirati za namen DDV. Sobodajalec mora kot prejemnik storitev posredovanja, ki jih prejema od agencij, ki nimajo sedeža v Sloveniji, plačati DDV po splošni stopnji 22 %. To izhaja iz prvega odstavka 25. člena ZDDV-1, ki v takih primerih nalaga plačilo DDV-ja po obrnjeni davčni obveznosti. Pri tem mora biti sobodajalec zelo pozoren in redno mesečno oddajati obračune DDV v elektronski obliki v sistemu eDavki.

Ravno tako je sobodajalec dolžan mesečno (do 15. v mesecu za prejšnji mesec) plačevati prispevke za socialno varnost in pokojninsko zavarovanje ter prispevek za zdravstveno zavarovanje v obliki pavšalnih zneskov.

Obveznost izdaje računa

Za storitev, ki jo sobodajalec opravi kot davčni zavezanec, je dolžan izdati račun. Podatke o tem, kaj mora biti navedeno na računu, in vse ostale podrobnosti v zvezi z izdajanjem računov najdete na spletni strani FURS. Za izdajanje računov je zelo praktična in enostavna za uporabo aplikacija FURS Mini blagajna. Za uporabo mini blagajne je treba imeti nameščeno veljavno namensko digitalno potrdilo, ki ga pridobimo prek spleta na sistemu eDavkov.

Prijava gosta in turistična taksa

Po določbah Zakona o prijavi prebivališča naj bi sobodajalec na pristojno policijsko postajo prijavil vsak prihod in odhod gosta. Sobodajalec je to dolžan storiti v 12 urah od sprejema ali odhoda gosta iz svoje nastanitve. Prijava gostov se na pristojni policijski postaji lahko opravi fizično s pomočjo overjene knjige gostov ali elektronsko prek sistema eGost. Poleg tega je treba ažurno in vestno voditi evidenco gostov, in sicer ročno ali računalniško. Način vodenja evidence gostov določi upravna enota z odločbo. Sobodajalec je dolžan v imenu občine in za njen račun od turistov pobirati turistično takso. Višino turistične takse določi občina. Sobodajalec je občini mesečno dolžan predložiti poročilo in plačati turistično takso.

Zahtev, pogojev in obveznosti je na tem področju kar veliko. Dokumentacija je zelo zapletena, zakonodaja razpršena, praksa nedodelana, davki pa visoki, kar lahko pogosto vodi v sivo ali črno ekonomijo. Ker pa so zagrožene kazni zelo visoke, FURS pa vztrajno napoveduje vse več nadzora, vsem, ki svoja stanovanja oddajajo turistom, priporočamo, da se s pravili na tem področju dobro seznanijo in upoštevajo vse potrebne določbe, da bo njihovo delovanje sledilo predpisom.

Več informacij je dostopnih v Brošuri za sobodajalce, ki jo vsako leto pripravi FURS.

Sabrina Jerman, PRIMSS

BOBNIČ/LA ORIDA | SEPTEMBER 2017 31

danih razmerah dovolj prepričljiva, saj so nam v Heti že aprila potrdili, da se je koprsko podjetje uvrstilo v nadaljnja pogajanja. Takrat so sicer prejeli še ponudbo tujega finančnega sklada.

pridobitev uporabnega dovoljenja.

Po prvotnih projektih bi v Zelenem parku morali najti kupce za 68 nadstandardnih stanovanj, ki bi imeli na voljo parkirne površine v podzemni

mogoč položaj, ko jima leta 2011 kljub dogovoru ni reprogramirala kredita, s katerim sta želela končati naložbo v koprskem Zelenem parku 2.

NH

Brezplačno psihosocialno in pravno svetovanje za ljudi v stiski

Pomoč sočloveku

Ljudem, ki se znajdejo v različnih socialnih stiskah, je bila doslej na voljo brezplačna pravna pomoč. Različne inštitucije so znova stopile skupaj in jim ponudile tudi brezplačno psihosocialno svetovanje.

Foto: Tomaž Primožič/FPA

Nikolina Jeretič (z desne), Timotej Pirjevec, Nina Tepeš in Diana Jerman sodelujejo v projektu brezplačnega psihosocialnega svetovanja in pravne pomoči.

KOPER ▶ V projektu so se združili Primorsko svetovalno središče Koper, Pravni center za varstvo človekovih pravic in koprski Center za socialno delo, za sofinanciranje pa je poskrbela Mestna občina Koper. *"Zaznali smo, da socialno ogroženi takšno podporo še kako potrebujejo,"* je o začetkih povedala **Nikolina Jeretič**, nosilka projekta in strokovna vodja Primorskega svetovalnega središča Koper. *"Povezali smo se s Centrom za socialno delo, jim ponudili našo podporo in sodelovanje se je lahko začelo."*

Kdor potrebuje brezplačno psihosocialno svetovanje, potrebuje bodisi napotnico CSD ali pa fotokopijo odločbe o denarni pomoči ter se napoti na Gortanov trg, kjer je sedež Primorskega svetovalnega središča Koper. Vsakemu posamezniku bodo namenili toliko ur brezplačnega psihosocialnega svetovanja, kolikor jih bo potreboval. *"Ljudje potrebujejo več, kot jim lahko javni zavodi nudijo. Želeli bi, da bi to sodelovanje postalo stalnica,"* je o razlogih, zakaj sodelujejo v projektu, dodala **Diana Jerman** iz Centra za socialno delo.

Po štirih letih delovanja so izkušnje sorodne nevladne institucije. Pravnega centra za varstvo človekovih pravic, zgovorne že v svojih številkah. Doslej so brezplačno pravno svetovanje ponudili vek kot 3000 osebam. *"Vedno več ljudi se znajde v socialni stiski in si ne morejo privoščiti pravnega svetovanja,"* o programu, ki ga prav tako sofinancira koprska občina, pravi **Nina Tepeš**.

Pravni center je nastal, da bi varoval človekove pravice v lokalnem okolju, nudil pravno pomoč žrtvam družinskega nasilja in drugim diskriminiranim skupinam ter osveščal javnost o kočljivih zadevah, s katerimi se srečujejo. Brezplačne pravne nasvete in pomoč nudijo predvsem prejemnikom denarne socialne pomoči, brezposelnim osebam, žrtvam družinskega nasilja (njihova statistika govori, da je približno pet odstotkov vseh strank žrtev nasilja ter približno 30 odstotkov družinsko pravnih primerov zadeva žrtve nasilja). Brezplačnega pravnega svetovanja so deležni tudi zaposleni z zelo nizkimi dohodki, upokojenci in druge socialno ogrožene skupine prebivalstva.

"Našim občanom bomo olajšali težave in jim pomagali, da se iztrgajo iz primeža socialne stiske," je razloge za sodelovanje koprske občine poudaril **Timotej Pirjevec**, vodja urada za družbene dejavnosti.

ALENKA PENJAK

Pravljice z vzhodnim vetrom

Primorsko svetovalno središče (PRIMSS) je v sodelovanju z Mestno knjižnico Izola oktobra in novembra organiziralo projekt z naslovom Pravljice z vzhodnim vetrom. Projekt je vključeval pet dogodkov, ki so se odvijali vsak torek ob 17. uri v pravljični sobi izolske knjižnice.

Na vsakem dogodku je predstavnik iz pretežno vzhodnih držav pripovedoval tradicionalno pravljico v svojem maternem jeziku, nato pa še v slovenskem prevodu. To so bili predvsem posamezniki, ki so se uspešno integrirali in govorijo slovensko, kot tudi posamezniki, ki so še v postopku integracije in potrebujejo prevajalce. Na prvem dogodku 24. oktobra je kurdska družina iz Sirije predstavila Zgodbo o Husainu. S pravljicami smo nadaljevali po praznikih, ko sta se nam pridružili mamici Somayeh in Measneh z otroki iz Irana; poleg tradicionalne iranske pravljice smo prisluhnili še sinovi pravljici o Poredneh fantu. Na naslednjem dogodku 14. novembra je sledila pravljica o Trgovcu in njegovem oslu, ki jo je pripovedovala Saba iz Etiopije; Saba z nami obiskuje relocirane fante iz Italije, ki so pribežali iz Eritreje, in ker govorijo skupni jezik amharščino, so bili povabljeni zraven. Teden kasneje nas je v Izoli obiskal begunec Tani, ki nam je v jeziku paštu prebral zgodbo o Jagodnem polju, ki jo je poslušal kot otrok v Afganistanu. Na zadnjem dogodku pa je k nam prišla Aigul iz Kirgizistana, nekdanje države pod Sovjetsko zvezo; skupaj z družino nam je predstavila zgodbo o Lisici in mravlji.

Poleg pravljic so pripovedovalci predstavili tudi svojo deželo izvora, njene značilnosti in narodne noše, in odgovarjali na zanimiva vprašanja otrok. Vsak dogodek je bil nekaj posebnega, saj nas je obogatil na drugačen način. Skupaj smo pisali imena z arabskimi črkami, risali s kano, se dotikali etiopskega bombaža ter plesali in peli na tradicionalne načine.

Zakaj smo se na Zavodu PRIMSS odločili za organizacijo tega projekta? Pojav migracij v družbi povzroča določene spremembe, ki se odražajo na eni strani v povečani solidarnosti do ogroženih skupin, na drugi strani pa v povečanem strahu pred neznanim in neenakostjo ter v povečevanju nestrpnosti in v odklonilnem odnosu do različnih etničnih skupin, beguncev in migrantov nasploh. Da bi sprejemali razvoj družbe v mednarodni in kulturni luči, je treba ta pojav približati civilni družbi prek kulture, osebnega stika in povezovanja različnih etničnih skupin že na primarni ravni – med otroki, saj ravno s širjenjem informacij in približevanjem odpravimo nevedenje in vzpostavljamo medkulturne vezi. S projektom smo želeli tudi promovirati branje kot vir znanja in vrednoto ter medij za povezovanje različnih kultur.

Na tem mestu gre posebna zahvala tudi Nives Kaligarič iz Mestne knjižnice Izola za umetniško vodstvo in topel sprejem. Projekt Pravljice z vzhodnim vetrom je sofinanciral Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD).

Nina Marković, PRIMSS

Zakonske novosti, ki bodo sobodajalcem poenostavile poslovanje

Na zavodu PRIMSS sledimo spreminjajoči se zakonodaji, med drugim tudi na področju sobodajalstva. Z namenom informiranja o pomembnih rokih in korakih, na katere naj bi bili sobodajalci pozorni, smo pripravili prispevek o novostih, ki jih prinašata spremembi zakona o prijavi prebivališča in zakona o gostinstvu.

S 1. decembrom 2017 je Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence (AJPES) vzpostavila Register nastanitvenih obratov. Hkrati so vzpostavili tudi nov sistem za sporočanje podatkov o gostih, imenovan eTurizem. Do sedaj je bilo treba podatke o gostih redno posredovati ločeno na tri različne institucije: na policijo, občino (za obračunavanje turistične takse) in Statistični urad RS. Novost, ki jo prinaša sistem »eTurizem«, zavezancem omogoča, da podatke o gostih sporočajo na enem mestu, in sicer prek spletne strani AJPES.

Pogoj za uporabo eTurizma je vpis v Register nastanitvenih obratov. To je novost, predstavlja pa javno zbirko podatkov o nastanitvenih obratih, ki jo vodi AJPES. V registru bodo zbrani podatki o zavezancih in o nastanitvenih obratih (naziv, naslov, status, vrsta in kategorija, število stalnih ležišč, dodatna ponudba, druge storitve ipd.). Predlog za vpis v register bo možno podati prek spletne aplikacije na portalu AJPES ali osebno na katerikoli izpostavi AJPES. To bo treba storiti najkasneje do konca februarja 2018. Do takrat velja prehodno obdobje, ko bo še vedno v veljavi star sistem prijave gostov in sporočanja podatkov. V prehodnem obdobju se morajo vsi, ki gostom nudijo nočitve, seznaniti z novostmi, in spremembe implementirati v svoje poslovanje. Tisti, ki nočitve ponujajo zgolj v poletnih mesecih, bodo morali svoj namestitveni obrat registrirati takoj po tem, ko bodo opravili vpis v Poslovni register Slovenije.

Prepisovanje in pošiljanje podatkov si lahko olajšate z enostavno mobilno aplikacijo, ki s pomočjo kamere na pametnem telefonu omogoča avtomatsko prepoznavo gostovih dokumentov in hitro posredovanje informacij na policijo, občino in SURS.

V primeru, da je kakšen postopek ostal nejasen, priporočamo posvet pri strokovnjaku.

Sabrina Jerman, PRIMSS

30 www.izola.si